

Memo

Aan: de gemeenteraad van Leusden
Cc:
Van: College van Leusden
Datum: 25 oktober 2017
Betreft : Tekort op begroting Sociaal Domein 2017

Met deze memo informeren wij u over de prognose van de uitgaven, en specifiek de verstrekkingen voor zorg en ondersteuning, binnen het Sociaal Domein voor het jaar 2017¹. In overleg met de griffier kan naar een moment worden gezocht om op korte termijn over de inhoud van deze memo in overleg te treden.

Overzicht extra kosten 2017

In lijn met de landelijke ontwikkelingen, weliswaar met een relatief sterkere stijging, zien wij in de Regio Amersfoort en ook in Leusden een toename van de uitgaven. Uit deze prognose blijkt dat voor de gemeente Leusden een tekort van maximaal € 2,1 miljoen ten opzichte van de begroting zal naar verwachting ontstaan. Dit is 12,5% procent ten opzichte van het totale budget Sociaal Domein en 54% procent ten opzichte van de verstrekkingen voor zorg en ondersteuning.

Tabel saldi Inkoop en prognose per perceel (afgeronde bedragen)	Inkoop	Prognose	Tekort
Ambulante begeleiding WMO 18+	300.000	700.000	-400.000
Dagactiviteiten volwassenen	500.000	600.000	-100.000
Ambulante behandeling JGGZ /begeleiding Jeugd (incl spec. Beh)	700.000	1.200.000	-500.000
Dagactiviteiten Jeugd	100.000	200.000	-100.000
Dyslexie	100.000	300.000	-200.000
Opvoed- en opgroeihulp (ambulante ondersteuning)	300.000	500.000	-200.000
Overige (ADHD, zittend vervoer, respijtzorg, forensisch)	100.000	100.000	0
Specialistische jeugdzorg (verevening)	2.400.000	2.400.000	0
10% bevoorschotting i.v.m. inkoopkader			-500.000
Totaal	4.500.000	6.000.000	-2.000.000

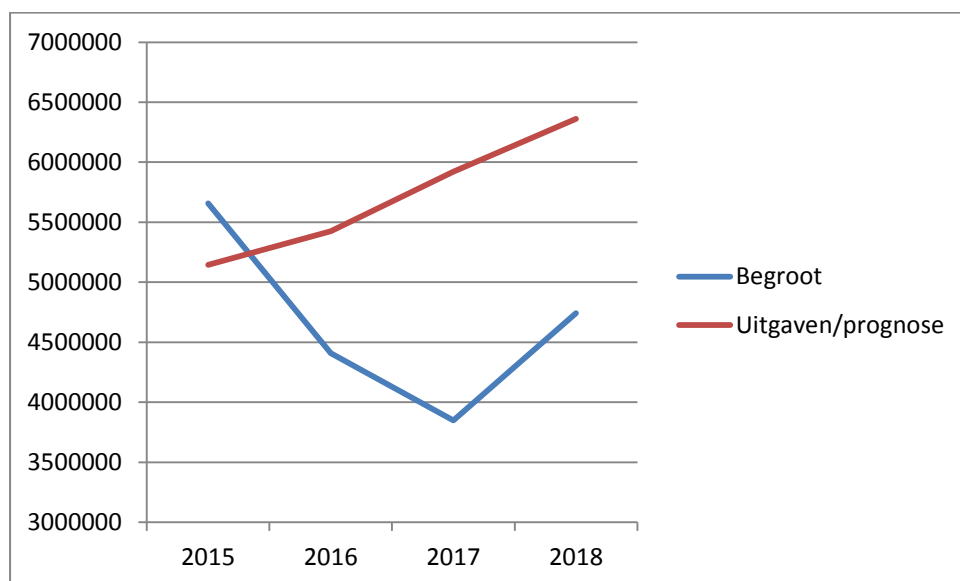
De begroting sociaal domein 2017 is vastgesteld op basis van de rijksbijdragen zonder volledig beeld over de geprognosticeerde/werkelijke kosten over 2015 en 2016. De uiteindelijke inkoop over 2017 was afgerond 10% hoger dan begroot. Dit percentage is evenredig verdeeld over alle ingekochte producten (dus ook de andere percelen als hier benoemd).

¹ Het betreft hier de verstrekkingen voor de jeugdzorgtaken en de WMO 2015. De verstrekkingen oud WMO (WRV, HH) zijn hier niet in meegenomen

Op basis van de huidige inzichten lijkt de geprognosticeerde overschrijding vooral te worden veroorzaakt door zowel een toename van uitgaven voor de ambulante begeleiding bij volwassenen als een toename van uitgaven voor zorg aan jongeren.

De prognose is voor een groot deel gebaseerd op uitgevoerde betalingen - op dit moment ongeveer 35% van de geprognosticeerde kosten - en tussentijdse verwachtingen van (een deel van) de zorgaanbieders. Zorgaanbieders kunnen tot 5 jaar na data facturen indienen waardoor lang onzeker is wat de werkelijke kosten zijn. Er is te weinig adequaat vergelijkingsmateriaal uit eerdere jaren beschikbaar om deze verwachtingen goed te duiden. Daarbij is het belangrijk om te noemen dat de relatief lage verzilvering van de indicaties (verschil tussen toekenningen en het feitelijke gebruik) opvallend is. Het lijkt er op dat cliënten met regelmaat later starten, eerder stoppen eerder of minder intensief gebruik maken van de toegekende ondersteuning. Dit was overigens ook bij de uitvoering door zorgverzekeraars het geval. Wij houden op basis van signalen van zorgaanbieders nu rekening met verzilveringspercentages van 63% in het licht van zogenaamde PxQ percelen en 70 % in het licht van de zogenaamde vereveningspercelen. Ook dat is dus onzeker (met mogelijke positieve óf negatieve effecten) omdat er in gemeentelijke context weinig historische gegevens zijn over het gebruik. De omvang van de groei binnen begeleiding maakt dit pakket wel tot een belangrijk aandachtspunt. Tenslotte moet nog worden genoemd dat over de tarieven van de verschillende producten/diensten in de verschillende percelen een indexering heeft plaatsgevonden.

Begroting versus Realisatie/prognose

Zoals in de grafiek is te zien is het begrote budget vanaf 2015 sterk gedaald en daarmee is een steeds groter gat ontstaan ten opzichte van de (verwachte) kostenstijging. De verlaging van het beschikbare budget is mede te verklaren door het feit dat de raad een budgettair neutrale benadering als uitgangspunt heeft gekozen. Dat wil zeggen dat we het moeten doen met de middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld voor het uitvoeren van de decentralisaties. De forse daling in 2016 is het directe gevolg van de afname van de rijksmiddelen Sociaal Domein bij de meicirculaire 2015 waarbij een korting van 16% en in euro's uitgedrukt 1,2 miljoen heeft plaatsgevonden. Tevens is het zo dat we onvoldoende zicht hadden en nog niet hebben op de daadwerkelijk zorgkosten. Zorgkosten kunnen 5 jaar

na data worden gefactureerd, waardoor lang onhelderheid is over de daadwerkelijke kosten. Voor voorgaande jaren 2015 en 2016 zijn stelposten opgenomen om aan verplichtingen van deze jaren te voldoen.

Dekkingsmogelijkheden extra kosten 2017

Mocht blijken dat de uitgaven van het Sociaal Domein daadwerkelijk tot deze overschrijding van het budget leiden, dan komen de volgende dekkingsopties in beeld:

Dekkingsvoorstel:

1. Onderuitputting reguliere budgetten Sociaal Domein in 2017	477.600
2. Stelpost loon- prijsstijgingen meicirculaire, jaarschijf 2017	268.000
3. Verwacht voordeel verstrekkingen WRV WMO, jaarschijf 2017	392.800
4. Inzetten saldo reserve Sociaal Domein	<u>934.400</u>
Totaal aanwezige dekkingsopties	2.072.800

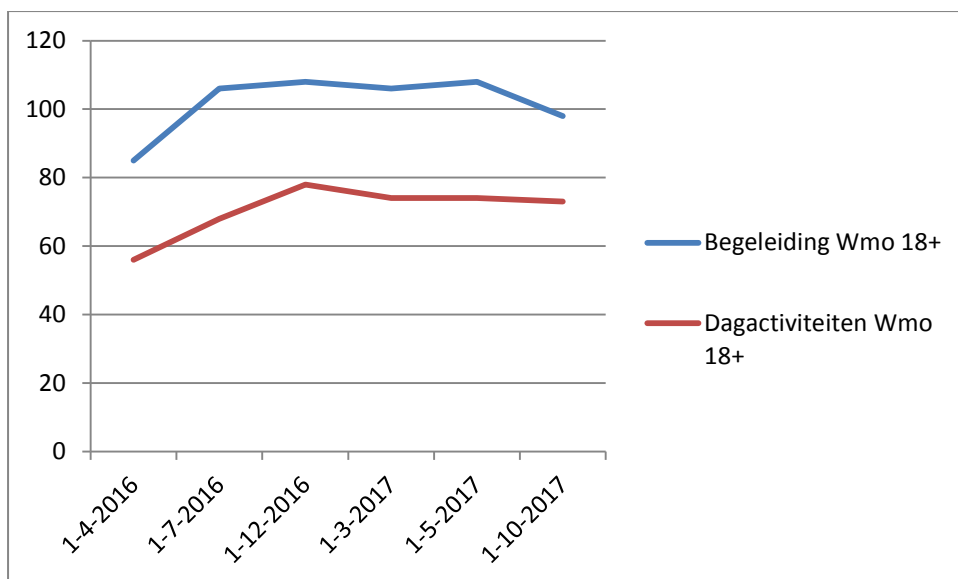
Met name het bedrag dat genoemd is bij de onderuitputting 2017 is, in afwachting van de besluiten over de najaarsnota en de jaarrekening ten tijde van het schrijven van deze memo, nog een inschatting. Indien de aangegeven dekkingsmogelijkheden volledig worden benut resteert er voor 2018 nog een positief saldo binnen de reserve Sociaal Domein van € 606.600.

Verklaring toename van afname producten en diensten

Sinds 2016 is er in het kader van Wmo begeleiding een stijging te zien in een combinatie van een grotere instroom van nieuwe cliënten, een hogere zorgintensiteit en een langere duur van de geleverde zorg per cliënt. Als mogelijke oorzaken worden onder meer de verschuiving van pgb's (in 2017 wél conform begroting in tegenstelling tot 2016) naar zorg in natura, uitstroom vanuit beschermd wonen en ambulantisering van de GGZ genoemd. In die zin past (een deel van) de kostenstijging bij de beleidsmatig gewenste beweging.

Ook het laagdrempelige karakter van Larikslaan2 draagt er aan bij dat cliënten gemakkelijker de weg naar zorg kunnen vinden. Hierbij lijkt ook de verwijzing naar de WLZ een aandachtspunt: individuele hulpverlener verkiest soms een Wmo-indicatie boven een WLZ-indicatie, bijvoorbeeld omdat de cliënt in de Wmo meer mogelijkheden heeft voor maatwerk, of de hoge eigen bijdrage in de WLZ een drempel vormt. Gevolg hiervan is wel dat er meer cliënten met een grote zorgvraag zorg gebruiken binnen de Wmo.

Of de zorgvraag, onderstaand weergegeven in de ontwikkeling van het aantal cliënten, nu daadwerkelijk overeenkomt met de kostenstijging is een onderwerp van onderzoek/analyse waarbij kosten per perceel en per product en vervolgens per aanbieder moeten worden ontrafeld.

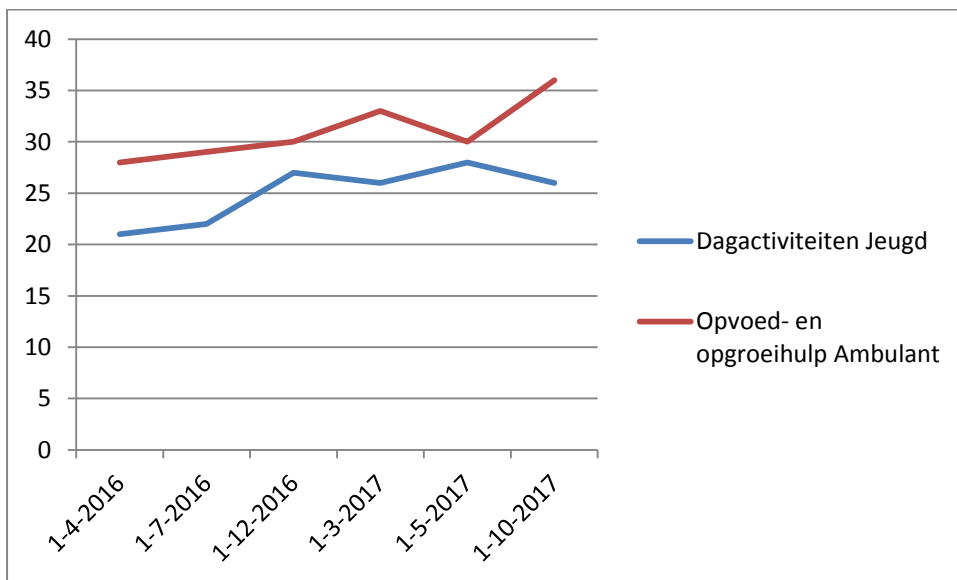
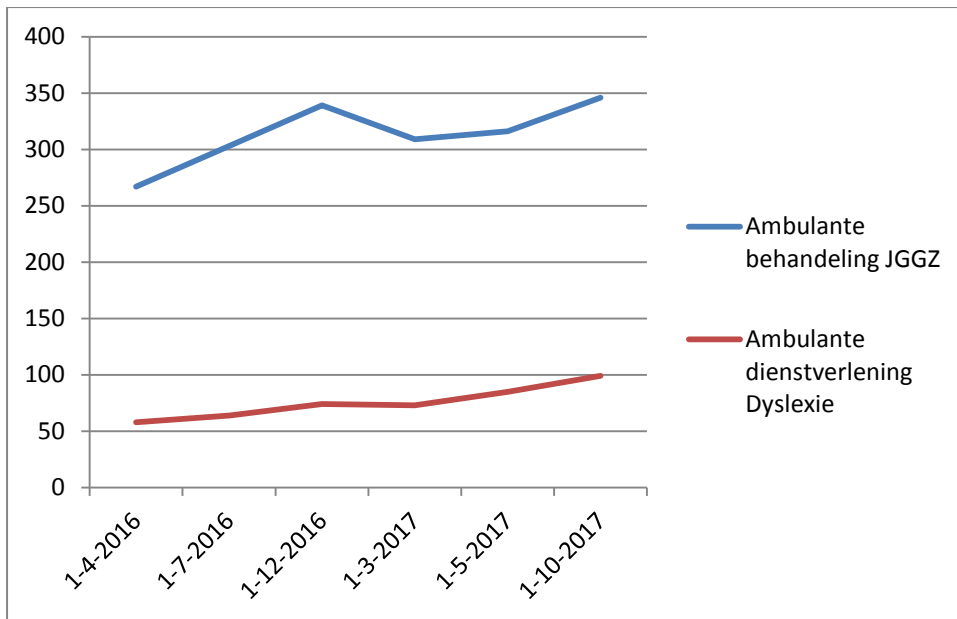

Ook bij jeugd treedt sinds 2016 de grootste groei op bij begeleiding, waarbij we vergelijkbare oorzaken zien voor de groei als bij volwassenen. Specifiek voor jeugd zien wij daarnaast een toename op begeleiding door onduidelijkheden op uitvoerend niveau op het grensvlak Jeugdwet en de Wlz, door nieuw aanbod op begeleiding bij wonen voor jeugdigen die net 18 zijn geworden.

Ook is er groei zichtbaar bij specialistische ambulante behandeling jeugd wellicht door het feit dat deze zorg dichtbij en laagdrempelig wordt georganiseerd. Ook stijgt de vraag naar behandeling bij bereiken van de puberleeftijd als gevolg van het loslaten van een strikte IQ grens door het CIZ en door de (op basis van landelijke regelingen) onduidelijke afstemming met de Wlz. Als LVB (licht verstandelijke beperking) problematiek of GGZ problematiek niet tijdig wordt onderkend en erkend betekent dit in de puberleeftijd vaak een toename van vraag naar hulp bij veelal forse problematiek.

We zien tevens een niet verwachte stagnatie in de gewenste door- en uitstroom van jeugdigen uit de zwaardere jeugdhulp. Bij dyslexie is een kostenstijging zichtbaar daar waar het doel is om de dyslexiebehandelingen te verminderen en hier meer in te zetten op verbetering via het onderwijs c.q. het samenwerkingsverband.

Ook hier is het vraag of de toenemende zorgvraag, onderstaand weergegeven in de ontwikkeling van het aantal cliënten, nu daadwerkelijk overeenkomt met de kostenstijging is een onderwerp van onderzoek/analyse waarbij kosten per perceel en per product en vervolgens per aanbieder moeten worden ontrafeld. Ook onderstaande weergaven betreffen de ontwikkeling van het aantal unieke cliënten in de jaren 2016 en 2017.

Maatregelen

Het is duidelijk dat we in de ontwikkeling van de kosten nog niet de beweging zien die we graag willen maken met de transformatie in het Sociaal Domein. De groei in de kosten is een aanleiding om de oorzaken van de groei nader te analyseren en te bezien hoe we deze kunnen beïnvloeden.

De middelen uit de reserve Sociaal Domein zullen grotendeels moeten worden aangewend om het tekort over 2017 te dekken. De buffer die daarna nog in de reserve resteert is beperkt en zal naar verwachting niet toereikend zijn om het verwachte tekort voor 2018 op te kunnen vangen. Immers: Onderbestedingen in 2015 zijn bij het in 2016 vastgestelde beleidskader aangewend voor verdere ontwikkeling en innovatie van het beleid (o.a.

opzetten lokale dagbesteding en verbeteren toeleiding tot zorg) en bestendinging van beleidsvorming en -uitvoering (formatie uitbreidingen). Daarmee is de rek uit de totale begroting Sociaal Domein grotendeels verdwenen om tekorten van deze omvang op te kunnen vangen. We moeten dus voor 2018 op zoek naar andere dekkingsopties.

Financieel gezien is het beeld als volgt:

Indicatieve berekening verwacht tekort 2018 en verder

structurele gevolgen 2018 en verder 2018

Kostenniveau 2017 (= prognose 2017)	5.900.000
indexering kosten 2018 2%	118.000
Voortzetten stijgende lijn	<u>132.000</u>
Totaal kosten	6.150.000

dekking:

regulier budget begroting 2018	3.980.000
aanwenden stelpost meicirculaire	762.000
aanwenden stelpost nieuwe regeerakkoord	p.m.
herprioritering/verschuiving binnen totale begroting SD	p.m.
aanwenden restant reserve Sociaal Domein	<u>606.600</u>
Totaal dekkingsmiddelen	5.348.600

Indicatie verwacht tekort 2018 e.v. -801.400

Wij zullen lokaal en regionaal, samen met onze partners de groei analyseren en proberen te verklaren. Ook de analyse en adviezen voortkomend uit het onderzoek dat het NJI voor ons uitvoert, zullen betrokken worden .

Na de analyse willen wij, daar waar sprake is van ongewenste tekorten en/of beleidseffecten, in het voorjaar van 2018 maatregelen formuleren om zo nodig beleid aan te passen en de eventuele financiële maatregelen te verwerken in de voorjaarsnota 2018.